

"אין זה אלא שכר טרחה", חתם יצחק את דבריו כשהוא תוקע לידיו של המושל צרור דינרים. "אבקשך שתשתדל בעבורי אצל רבי יעקב אבוחצירא, אב בית הדין, כי יואיל לשנות את פסק הדין לטובתי, למען הצדק והיושר".

למען האמת, יצחק לא היה צריך להתאמץ יתר על המידה. המושל היה שרוי באותם ימים במצב רוח מרומם. מלך מרוקו היה מוטל במיטתו כאבן שאין לה הופכין. רופאיו הבכירים כבר נלאו מלמצוא לו מזור, והשמועה שעברה בין מקורבי בית המלוכה הייתה כי ימיו ספורים.

גם יורש כבר נמצא לו למלך. היה זה לא אחר מאשר מחמוד מיודענו, מושל מחוז תאפילאלת. מושל המחוז, שידע לטוות את הקשרים הנכונים עם האנשים הנכונים, נמנה על בני משפחת המלוכה, ורק יום קודם לכן פקדה את ביתו משלחת מטעם הארמון והפקידה בידו כתב מינוי עתידי למלך מרוקו, אם וכאשר יגווע המלך ויאסף אל עמו.

במצב רוח מרומם שכזה, כאשר המושל כבר היה שקוע בחלומות מתוקים על הצפוי לו בשבתו על כס המלוכה, לא היה קשה לשכנעו להתעמת עם רבם של היהודים, ולו כדי להוכיח מי כאן השליט הבלתי מעורער. את האכזבה שנכונה לו לא יכול היה המושל לצפות מראש.

"צר לי, אבל אין בכוונתי לשנות את פסק הדין, ולו כמלוא נימה" כך שח רבי יעקב אבוחצירא למושל הנכבד, שסר לבקרו במעונו לעת ערב. "יוכל כך למה?" רטן המושל.

"משום שהאמת אינה ניתנת לשינוי ולעיוות", הצליף רבי יעקב בשבט פיו בעומד לפניו. "ולו מפני שום נברא שבעולם, גם לא מפניך, אדוני המושל". "אינני מקבל זאת!" התרתח המושל. "המושל הוא שליט הצדק, על פיו יישק דבר, האם אתה מערער על דעתי?"

"האמת לא תזוז ממקומה", חזר רבי יעקב על דבריו, בשלוות נפש גמורה. "יינטלו אלף כמוך ולא תיפגע מידת האמת".

דבריו של רבי יעקב כמעט שהטריפו על המושל את דעתו. וכי הכיצד נשמע כזאת, שחכם יהודי ידחה מעליו מושל שעומד להתמנות למלך כאילו לא היה אלא זבוב טורדן?

הוא קם ממקומו, ניצב בפני רבי יעקב והחל שופך דברי בלע, בוז ולעג, על תורת ישראל, על חוקיה ומצוותיה, על דיני ישראל בכלל ועל רבי יעקב אבוחצירא בפרט.

כאשר חדל לרגע משטף נאצותיו, הנחית רבי יעקב את המהלומה על ראשו.

הודעות מרכז "תורה ליל שבת" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספדי יוסף ורחל" [בהשתתפות כולל "חוני המעל"]
העלון לע"נ אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ו מרחשון התשע"ז

1432

שבת פרשת

שבת וראש חודש

- שבת ל' כסלו ה-תשפ"ג
- פרשה: א. מקץ
- ב. וביום השבת
- ג. ביום הששי

הפטרה: רגי ושמחי

מוסיפים בסוף הפטרה פסוק ראשון ואחרון מהפטרת השמים כסאי ומחר חודש

הדלקת נרות - 16:15
צאת השבת - 17:08
ר"ת - 17:39

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:18

עמוד השחר	וישב
5:37	5:34
5:44	5:41
6:38	6:34
11:39	11:36
12:04	12:01
16:41	16:37

תורה ליל שבת

"וירדו אחי יוסף עשרה לשבור בר מצרים"

"לשבור בר" - לשבור את תאוות האכילה. אין זו רבותא לא להיות להוט אחר האכילה במקום שבו כד ובין כך אין בו מה לאכול, אלא דווקא במצרים, במקום שהמזון מצוי בשפע, דווקא שם צריכים לשבור את תאוות האכילה.

העלון לרפואת חמיל שלום בר שמוחה משה בר דניאל ורחל מרת אהודי זינבה בת חיל ולע"נ חמותי מרים בת רחל ע"ה הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"בידינו אור ואש"

בידנו אור ואש. אור של אהבה וחסד יחד עם אש של אמונה נחושה. אורות החנוכה, שהם אורות פלא ונס, קוראים לנו להאמין שבידינו לפעול לגירוש החושך ולהופעת אורו הממייב של משיח צדקנו.

החנוכה והקביבונים, הסופגניות והלביבות, מתקשרים אצל כלנו לאוירה המיוחדת של חג החנוכה, חג שעמוף כולו באורות, בגרות ושלמהבות, השירים שחוברו בדור האחרון, הפכו לחלק חשוב בפולקלור המיוחד של חנוכה. אלה השירים המלוים את הילדים מהגן והמסיבות הקטנות, ועד למסיבות חנוכה הגדולות של בת הספר ומעלה. "באנו חושך לגרש, בידנו אור ואש", הוא מן השירים היותר ידועים, שגם מבטאים בקצרה ובתמצית את מהותו של חנוכה. בחושך, לסוגיו הרבים, אנו משופעים אך איה האור והאש, שבהם אנו כל כך רוצים?

חג החנוכה קיבל, בהקשרים עכשוויים, גם את השמות: חג האורים וחג האורות. כדי לגרש את החושך ולגלות את האור, נדרשו המכבים לאור חוק ונחוש, שיכול לשרוף ולכלות. אותו אור, הוא להבת אש האמונה שבערה בקרבם, והביאה אותם למסירות נפש עילאית, במלחמתם ביוונים שביקשו להשליט את תרבותם ובכך להביא על עמ ישראל חושך ואפלה רוחניים ותרבותיים, המאיימים על עצם קיומנו ויעודנו בעולם כעם חי.

בדבריו הנביאים נקרא המשיח: צמח. לכך תיקנו אנשי כנסת הגדולה, בתפילת י"ח, את הבקשה על הופעת משיח בלשון: "את צמח דוד עבדך, מהרה תצמיח". על פי ההלכה אנו מדליקים את נרות החנוכה בצד שמאל של הפתח מבחוץ, וכך נמצא - שמזווה מימין, חנוכה משמאל ובעל הבית עם ציצית בתווך. רבותינו מצאו לכך רמז בראשי התיבות של המילה: צמח - ציצית, מזווה, חנוכה. דברי חכמינו תמיד מצריכים עיון והתבוננות כדי להבין את משמעותם, גם כשמדובר ברמזים נחמדים.

המזווה שמימין מבטאת את אש האמונה הבוררת, בהיותה מכרות את הגדולה שבקריאות האמונה: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד". זהו האור שבאמצעותו כילו וביערו המכבים משדות בית ישראל, את תרבות הכפירה של היוונים. החנוכה הניצבת משמאל היא המסקנה והתוצאה של אור האמונה. כי אחרי האור השורף, יכול לצמוח האור הזך והממייב, אור התורה והחכמה, אור הקדושה והטהרה, שכל חשכה מתפוגגת לעומתו. כך הופכת הציצית ללבוש של אור, המכסה את גופו של בעל הבית, הניצב בין מזווה לחנוכה, בין אור לאור. אלה הכלים שבאמצעותם מצמיחים את אורו של משיח, שתכונתו כפולה, אור שמכלה את הרשעה, ואור שמבשם ומשלים את הטוב.

"עלי היו כולנה"

רמזו להם יעקב ג' צרות הייתי צריך לעבור בחיי עשיו לבן יוסף וכבר היו כולנה היינו קיבלתי כבר את כולם ומדוע אסכול גם עבור בנימין.

"והנה שבע פרות עלות... ותעמודנה... ותאכלנה" הפרות הדקות והרעות - מסמלות את היצר הרע... ואכן כך דרכו של היצר בתחלה רק "עולות"... ואחר כך "עומדות" (קונה לו שביתה) ולבסוף "ותאכלנה", ועל דרך זו אמר דוד בתהלים "אשרי האיש אשר לא "הלך" בעצת רשעים. (תחלה היצר אומר לו רק "ללכת") ואחר כך מפתחו "ובדרך חטאים לא "עמד" (עמידה יותר מהליכה), ולבסוף "ובמוש לצים לא "ישב" (ישיבה יותר מעמידה).

"בגדול הול ובקטן כלה"

במדרש נאמר בגדול החל זה שמעון ובקטן כילה זה בנימין ובשני אלו בלבד חיפש, ולכאורה תמוה הדבר מדוע חיפש דוקא בשני אלו? וביאר מהרי"ל דיסקין, בתחילה אמרו לו קל וחומר "ומה כסף המושב בפי אמתחתינו השיבונו אליך, ואיך נגנוב מבית אדוניך כסף או זהב", וזהו א' מעשרה קל וחומר שבתורה והשליח קיבל טענה זו אך אמר להם קל וחומר זה הוא רק על מי שהשיב את הכסף, אבל שמעון היה בבית האסורים ובנימין לא ירד למצרים בראשונה, ומנין שהם לא לקחו את הכסף, ועל כן חיפש רק אצלם.

"מעלין בקודש"

משונה הוא נס חנוכה, משאר הנסים. בנסים האחרים, כמו קריעת ים סוף ובקיעת הירדן, לא התחדשה בעולם מציאות של כח ששם גבול לים, שהרי היבשה גבלה את הים כבר מששת ימי בראשית. החידוש בנסים אלו היה הופעת הגבול של הים בתוך הים עצמו. לעומת כל הנסים כולם, בנס השמן התחדשה תופעה של ריבוי הכמות. כידוע, המספר שבע מיוחס לטבע, אולם הנס המחודש של ריבוי הכמות מורה לנו, שעלינו אז למספר שמונה, שהוא

למעלה מסדרי הטבע, וגם השמן הטבעי נתעלה והיה לבלתי טבעי, והנס שהרבה את הכמות, גרם עילוי גם לאיכות השמן, שכבר אינו שמן זית רגיל. אפשר היה לחוש בשינוי האיכותי שנעשה בשמן, כבר ביום הראשון, ולכן תיקנו כהני בית חשמונאי "ימי שמונה" לחנוכה, וכל שמונת הימים הם מצוה אחת, בניגוד לסוכות שיש בו שבעה ימים ועוד תוספת של היום השמיני.

מקורו של נס פך השמן, היה המציאה ש"מצאו פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן גדול" (שבת כא:). חכמינו יכלו למסור לנו בקצרה, שבסופו של דבר "מצאו פך של שמן, חתום", וצריך להבין מה רצו ללמדנו בכך שהיה זה "פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן גדול".

טומאת השמנים, מבטאת את השחתת המידות והדעות, שהצליח שלטון היוונים להשחית בעם ישראל. נשאר פך שמן אחד, כח אחדותי אחד, שהיה מונח ועזוב, שלא היה גלוי ולא היה בשימוש, אבל היה חתום לא בחותם רגיל, אלא בחותמו של כהן גדול - שאותו לא יכלו היוונים לטמא. אומנם בכל אחד מישראל טמונה שאיפה לחיי קודש שלמים, מצד היותו שייך ל"ממלכת כהנים", אולם כשהיוונים נטלו מעם ישראל את הממלכה, הם הצליחו לחלל גם את צד הכהונה ולכבות את השאיפה לחיי קודש של תורה ומצוות. רק פך אחד, אחדותי ופנימי מאוד, לא הצליחו לטמא. במקום עוד יותר עמוק בלב, שוכן אור הנשמה הישראלית, שאינה נותנת להפרד מן האמונה הכללית באלוקי ישראל. את נקודת הכהן הגדול שנמצאת בתוכנו לפני ולפנים, לא הצליחו לכבות וניתן להלהיבה מחדש. "עצמות החפץ של היות טוב לכל בלא שום הגבלה בעולם כלל, בין בכמות הניטבים ובין באיכותו של הטוב - זהו הגרעין הפנימי של מהות נשמתה של כנסת ישראל". לכן היה הנס גם בכמות השמן וגם באיכותו.

הלכות ליל פסח

הלכות השכרת שדה ובית מרחץ ובית עסק לגוי בשבת
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

השכרת חנות, משרד, או בית עסק לגוי

י. יהודי שמסר את בית המרחץ שלו לגוי כדי שיעשה כל המלאכות הנדרשות להפעלת בית המרחץ, ויהיו כל הרווחים ליהודי, ומשלם לגוי שכרו בסכום קצוב שקובעים ביניהם בקבלנות, אסור לו להניח לגוי לעבוד בבית מרחץ בשבת. ולדעת כמה פוסקים אף בזה האיסור הוא משום מראית העין, שיחשבו הרואים שהגוי הוא שכיר יום של היהודי. ולפי דבריהם אם היה בית המרחץ במקום רחוק מחוץ לתחום שבת שאין יהודים גרים שם, יש להקל, שהרי בזה אין לחוש משום מראית העין. ונמכל מקום היינו דוקא כשאין היהודי מקפיד עם הגוי שיעבוד בבית המרחץ יום יום, אבל אם מקפיד עמו שיעבוד יום יום נחשב הדבר כאילו ציוה על הגוי לעבוד גם בשבת, וכמו שיבואר בס"ד להלן (סימן רמד סעיף כג.).

ויש אומרים שלענין מסירת בית מרחץ בקבלנות לגוי יש לאסור מעיקר הדין, ולא רק משום מראית העין, מפני שאין זה דומה למסירת שדה בקבלנות, שבשדה אם לא יעבוד ביום השבת יכול להשלים עבודת השדה אחר השבת, אבל בבית מרחץ שאם לא יעבוד בשבת יפסיד היהודי את הרווחים של יום השבת, נמצא שהיהודי נהנה ממלאכת הגוי ביום השבת, והגוי נחשב לשלוחו של היהודי. ולפי דבריהם יש להחמיר במסירת בית מרחץ לגוי בקבלנות אף כשהיה בית המרחץ מחוץ לתחום שבת.

ואפילו אם נתפרסם הדבר שהגוי העובד בבית המרחץ עושה כן בקבלנות לפי עבודתו, ואינו שכיר יום אצל היהודי, או שמנהג המקום להעסיק פועלים בבית מרחץ בקבלנות, יש להחמיר בזה לענין בית מרחץ. (ורק כשמוסר את בית המרחץ לגוי בשכירות או תמורת אחוים, יש להקל כשנתפרסם או כשמנהג המקום למסור בית מרחץ בשכירות או תמורת אחוים, וכמו שיבואר להלן בסמוך).

ואם שכר את הגוי לעבוד בקבלנות בבית המרחץ, אלא שמלבד שמשלם לו שכר קצוב מוסיף לו סכום מסויים מהרווחים עבור כל פעם שעובד בבית המרחץ, יש להקל כל שהוא באופן שאין לחוש משום מראית העין.

לחן ליל פסח

"רגשות קדושה בחנוכה"

הצדיק רבי צבי אלימלך מדינוב נהג להרגיש מדי שנה בימי החנוכה תוספת של קדושה, שהייתה נוסבת בו נעימות וקריבות מיוחדת בעבודת ה'.

פעם נסע אל רבו, 'החזוה' מלובליץ, ובדרך הרהר בליבו: "האם ייתכן שההתעלות המיוחדת שאני מרגיש בחנוכה נובעת מזה שאני מצאצאי החשמונאים? אבל דבר זה אינו אפשרי, שהרי החשמונאים הם כוהנים ואני אינני כהן" הוא החליט איפוא לשאול על כך את 'החזוה'.

כאשר אך דרך על מפתח חדרו של 'החזוה', קרא 'החזוה' לעברו: "רע שמקור מחצבתך הוא משבט יששכר, והקדושה המיוחדת שאתה מרגיש בחנוכה נובעת מזה, שהיית אז בבית דינם של החשמונאים".

משום כך קרא רבי אלימלך צבי אלימלך לספרו 'בני יששכר'.